

SENZACIONALNO PRIZNANJE KRIVICE ZA SREBRENICU

Author: IWPR
ICTY

Glavni osumnjiceni iznio je neocekivane i jezive podatke u vezi sa zlodjelima bosanskih Srba

U dalekoseznoj ispovijesti koja se odigrala 6. svibnja/maja, bivsi oficir sluzbe sigurnosti bosanskih Srba, Momir Nikolic, priznao je krivicu za zlocine protiv covjecnosti i sudjelovanje u pogubljenju preko 7.000 bosanskih Muslimana u Srebrenici tokom 1995.

Odjeven u tamnozeleno odijelo, Nikolic se pred Tribunalom pojavio vidno uzbudjen. Nakon sto je dao iskaz, nervozno je grizao usne.

U zamjenu za priznanje krivice, tuzilastvo je pristalo povuci optuzbe za genocid i obecalo da ce predloziti da se optuzenom, umjesto dozivotne, izrekne kazna u trajanju od 15 do 20 godina. Nikolic je pak pristao svjedociti protiv tri osobe koje su takodjer optuzene za pocinjene pokolje.

Nikolicevo priznanje krivice predstavlja glavni "proboj" koji se desio u dosadasnjem toku srebrenickog procesa, na kojem istrazitelji rade vec sedam godina. U sronju/junu 2001., general Radislav Krstic proglasen je krivim za genocid pocinjen u Srebrenici, ali je on sve do samog kraja poricao zlocine. Tako je onima koji su mu ostali lojalni omogućio dalje poricanje cak i postojanja zlocina.

Nikoliceva ispovijest najzad bi mogla dovesti i do promjene u nacinu na koji vecina bosanskih Srba tumaci ono sto se odigralo u Srebrenici. On dolazi iz te oblasti, gdje uziva postovanje zbog svog ratnog angazmana, pri cemu ima i sasvim solidnu nacionalisticku reputaciju. Zbog svega toga on je ugledan pripadnik srpske zajednice, pa i svjedok kome se moze vjerovati.

Priznajući krivicu, Nikolic je izneo i citav niz "insajderskih" – neocekivanih i jezivih – podataka u vezi sa zlocinom koji su bosanski Srbi pocinili u sronju/julu 1995. Opisao je, na primjer, sastanak na kojem je donesena odluka da se svi muskarci i djecaci ubiju, a zene deportiraju. Takodjer je opisao i logistiku, nuznu za izvodjenje tako velike operacije. U optuznici se inace navodi da je u to vrijeme bio zamjenik zapovjednika za sigurnost i obavjestajni rad Bratunacke brigade bosanskih Srba, te da je imao cin kapetana.

Nikolic je sudu ispricao kako se 12. srpnja/jula ujutro, nakon sto su srpske snage zauzele Srebrenicu, ispred hotela Fontana susreo s glavnim oficijom za sigurnost Drinskog korpusa, pukovnikom Vujadinom Popovicem, kao i glavnim oficijom za sigurnost, potpukovnikom Kosoricem.

Do tog je trenutka vise tisuca stanovnika Srebrenice vec otislo u bazu UN-a u Potocarima (selo na obodu grada), gdje je zatrazilo zastitu nizozemski pripadnika mirovnih trupa.

"Tada mi je pukovnik Popovic rekao da ce tisuce muslimanskih zena i djece iz Potocara biti prebaceni u Kladanj, odnosno na teritorij pod kontrolom Muslimana, te da ce najsposobniji muskarci medju muslimanskim civilima biti izdvojeni, potom zatvoreni u Bratuncu, a ubrzo i ubijeni", rekao je on.

Nikolic je u prilozenoj pisanoj izjavi priznao i da je njegov posao bio "pomagati u koordinaciji i organizaciji citave te operacije", sto je zapravo znacilo da je bio zaduzen osigurati prostor gdje ce muskarci i djecaci boraviti do trenutka pogubljenja.

Izvršio je dobivena naredjenja. "Pronasao sam nekoliko odgovarajućih lokacija", izjavio je smirenim glasom.

Sutradan se – bilo je to 13. srpnja/jula uvečer, u centru Bratunca – optuzeni susreo i sa šefom sigurnosti generala Ratka Mladica, pukovnikom Ljubisom Bearom. Beara mu je naredio da ode u Zvornik i oficira sigurnosti po imenu Drago Nikolic obavijesti da bi zatvorenici iz Bratunca trebalo da budu prebaceni u Zvornik i ubijeni. I sam Drago Nikolic – koji s optuzenim inače nije ni u kakvom srodstvu – također je optuzen pred Tribunalom, ali se još uvijek nalazi na slobodi.

Nikolic je izvršio i ta naredjenja. U Bratunac se vratio kasno, iste noći, taman da bi stigao na sastanak s Bearom i Miroslavom Deronjicom (civilnim komesarom za Srebrenicu, kojeg je osobno imenovao Radovan Karadzic), te pukovnikom vojske bosanskih Srba Dragomirom Vasicem. Sastanak je održan u gradskom sjedištu Srpske demokratske stranke (SDS).

"Na tom se sastanku sasvim otvoreno raspravljalo o operaciji ubijanja, pri čemu su svi sudionici nagovijestili da su svojim zapovjednistvima o tome podnijeli odgovarajuće izvjestaje", rekao je Nikolic.

Sastanak je okončan u tri sata ujutro, nakon čega je Nikolic otisao u stab brigade da o ishodu izvjesti svog zapovjednika Vidoja Blagojevića.

Većina zarobljenih Muslimana bila je ubijena tokom sljedećih nekoliko dana.

Ali, time se Nikoliceva uloga u Srebrenici ne završava. Bilo je naredjeno i da ukloni sve tragove počinjenog masakra. U rujnu/septembru i listopadu/oktobru 1995., njegova je jedinica – uz pomoć civilnih vlasti – s mjesta zločina iskopala tijela i potom ih ponovo sahranila na drugim lokacijama.

"U rujnu/septembru 1995., obratio mi se pukovnik Popovic, rekavši da od polovine septembra do oktobra 1995. ekshumiram i ponovo sahranim tijela Muslimana. To je učinjeno u suradnji s vojnom policijom Bratunacke brigade, civilnom policijom i dijelovima Petog inženjerijskog bataljuna Drinskog korpusa", rekao je on.

Nakon okončanja rata, Nikolic je – po vlastitom priznanju – pokušao ukloniti pisane tragove zločina. "U prisustvu komisije koju su činili šef sigurnosti Drinskog korpusa, Rade Pajic, dvojica oficira čijih se imena više ne sjećam i Lazar Ostojic, bili su uništeni dokumenti koji su mogli naskoditi meni osobno ili Bratunackoj brigadi", rekao je Nikolic.

Svibnja 1996., manje od godinu dana nakon što su bosanski Srbi zauzeli Srebrenicu, izvjestac Boston Globea (Boston Globe) Elizabet Nojfer (Elizabeth Neuffer) načinila je intervju s Nikolicem. Kad mu je postavila pitanje u vezi s ulogom koju je odigrao u masakru nad muškarcima i djecom iz enklave, odgovorio je da mu nije jasno o čemu je riječ.

"Vi od mene tražite da govorim o nečemu o čemu ne znam apsolutno ništa", rekao joj je.

Izgleda da je samo jedna godina provedena u zatvoru tribunala – Nikolic je uhapšen 1. travnja/aprila 2002. – bila dovoljna da mu se vrati pamćenje.

Ali to možda i nije iznenađenje. Naime, Nikolic se oduvijek ponasao u skladu s vazecim pravilima.

Kao mlad covjek, on je u vrijeme Titove Jugoslavije prihvatio komunizam, zbog cega je bio prikladno nagradjen zeljenim radnim mjestom u bratunackoj srednjoj skoli, cijim je polaznicima drzao nastavu iz predvojnische obuke. Kada je komunizam izasao iz mode, a nacionalizam postao dominantna ideologija, Nikolic se nasao medju sljedbenicima Karadzicevog SDS-a. Napustio je nastavnicki posao, da bi postao clan partijskog kriznog staba. Uskoro je i svoje nove sefove impresionirao, pa je postavljen na mjesto oficira za sigurnost Bratunacke brigade.

Sada se cini da se u medjuvremenu naucio ponasati u skladu s novim sistemom pravila – koje je propisao Tribunal.

Emir Suljagic je izvjestilac IWPR-a iz Haga.

Focus: Medunarodni krivicni sud za bivsu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/senzacionalno-priznanje-krivice-za-srebrenicu>